

Szakmai Program
Kalocsa és Környéket Társult Óvodája,
Bölcsődéje
Zrínyi úti Bölcsőde

Készítette: Illés Tiborné szakmai vezető
Katus Györgyné óvodavezető

Szakmai Program elfogadás a gondozónői
kollektíva által a záradékban
SZMK elfogadás a Bölcsődei jegyzőkönyvben
..... iktatószámon

Tartalomjegyzék

I.	Helyzetelemzés.....	1. old.
I.	1. Az intézményünk bemutatása.....	1. old.
I.	2. Az intézmény típusa.....	1. old.
I.	3. Az intézmény célja.....	1. old.
I.	4. Az intézmény feladata.....	1. old.
I.	5. A bölcsőde szakmai programját meghatározó jogszabályok, irányelvek.....	1. old.
I.	6. Szakmai programunk magába foglalja.....	1. old.
II.	Alapellátás.....	2. old.
II.	1. A bölcsőde általános működési elvei.....	2. old.
II.	2. Területi ellátói kötelezettség.....	2. old.
II.	3. Bölcsődei felvétel.....	2. old.
III.	A bölcsőde kapcsolatai.....	2. old.
III.	1. Bölcsőde és Óvoda kapcsolata.....	2. old.
III.	2. Bölcsőde ↔ Óvoda ↔ Bölcsőde.....	3. old.
IV.	Az ellátások igénybevételének módja.....	3. old.
V.	A bölcsődei gondozás-nevelés alapelvei.....	3. old.
VI.	A bölcsődei gondozás-nevelés feladatai.....	4. old.
VII.	A bölcsődei gondozás-nevelés tárgyi feltételei.....	5. old.
VIII.	A bölcsődei élet megszervezésének elvei.....	6. old.
IX.	A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei.....	7. old.
X.	A gondozás célja.....	7. old.
XI.	Játék.....	8. old.
XI.	1. A nyugodt játék feltételei.....	8. old.
XI.	2. Játékkészlet.....	8. old.
XI.	3. Játékok elhelyezése.....	8. old.
XI.	4. Mondóka, ének szerepe a bölcsődei életben.....	9. old.
XI.	5. Vers, mese.....	9. old.
XI.	6. Alkotótevékenység.....	9. old.
XI.	7. Egyéb tevékenységek.....	9. old.
XII.	Egészséges életmódra nevelés és mozgásfejlesztés.....	9. old.
XII.	1. Egészséges táplálkozás.....	10. old.
XII.	2. Mozgás.....	11. old.
XII.	3. Az egészséges életmódra nevelésnél kidolgozott programunkban fontosnak tartjuk.....	11. old.
XII.	4. Tanulás.....	12. old.
XIII.	Hagyományok, ünnepek, rendezvények.....	12. old.
XIV.	A gondozói-nevelői munkánk célkitűzése.....	13. old.
XV.	A fejlődés leggyakoribb jellemzői a bölcsődéskor végére.....	14. old.
XVI.	Az intézmény szervezetére vonatkozó szakmai – szervezeti információk.....	15. old.
XVII.	Legitimáció.....	16. old.

Hitvallásunk:

„Életem nagyon szép, mert ugyanaz a hivatásom, mint a szenvedélyem...

- gyermekekre figyelek!

Legbensőbb lényemben érintenek meg!

Magukkal ragadnak, elbűvölnek.

Fejlődésük olyan, mint a fáké: rejtett!!!

Nem látom, hogyan nő az ág, de érzékelem egy-egy levél kibontását, színváltozását!!!

A fa egészét sohasem láthatom!

Kokás Klára
Zenepedagógus

I. Helyzetelemzés

I. 1. Az intézményünk bemutatása:

Bölcsődénk a Zrínyi lakótelepen 1981-ben csendes, tiszta levegőjű környezetben nyílt meg. A csökkenő bölcsődei igény miatt a férőhely fokozatosan csökkent. 2008. január 1-jétől már csak 14 férőhelyen fogadtuk a gyermekeket. 2010-ben a Kalocsa Város Önkormányzata és Képviselőtestülete felismerte a kalocsai családok egyre súlyosbodó gyermek-elhelyezési problémáját, ezért az épület teljes felújításáról és férőhelybővítésről hozott határozatot. 2011. januárjától 33 férőhelyen lesz lehetőségünk fogadni a gyermekeket.

3 csoportban fogadjuk a gyermekeket, két csoportban a két éven felülieket (2x12 fő) és egy csoportban a két éven aluliakat (9 fő).

A kisgyermek nevelését-gondozását 6 gondozónő látja el.

Technikai dolgozók létszáma: 1 fő

I. 2. Az intézmény típusa: többcélú intézmény

I. 3. Az intézmény célja:

A bölcsőde szolgáltatását igénybevevők számára a szakszerű, minőségi ellátás biztosítása. Szeretetteljes, biztonságot nyújtó, érzelmekben gazdag bölcsődei élet megszervezése, ahol a szakszerű gondozás-nevelés családias, derűs, nyugodt légkörben zajlik, biztosítva a gyermek fejlődéséhez szükséges változatos feltételeket. Ezáltal segítve a 0-3 – éves korú gyermekek szülei részére a munkába állás lehetőségét.

I. 4. Az intézmény feladata:

A három éven aluli gyermekek gondozása nevelése, harmonikus testi és szellemi fejlődésének segítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.

Ezen feladatok ellátását szakmailag felkészült, empatikus, magas hivatástudattal rendelkező, önmagukat rendszeresen képző gondozónők látják el.

I. 5. A bölcsőde szakmai programját meghatározó jogszabályok, irányelvek:

- A gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998.(IV.30.) NM rendelet
- A bölcsődei gondozás-nevelés minimum feltételei és szakmai munka részletes szempontjai módszertani levelek
- Az általános emberi és etikai alapelvek
- Az ENSZ „egyezmény a gyermeki jogokról” dokumentum

I. 6. Szakmai programunk magába foglalja:

- A pszichológiai és pedagógiai kutatások eredményeinek felhasználását
- 0-3 éves életszakasz meghatározó szerepének elismerését
- A bölcsődei gondozás-nevelés története alatt felhalmozódott értékek megőrzését, továbbvitelét.

II. Alapellátás

33 férőhelyen a dolgozó szülők 20 hetes kortól 3 éves korú gyermekeik gondozása-nevelése történik, illetve azok a gyermekeké, akiknek a napközbeni ellátása a családban valamilyen oknál fogva nem biztosított.

II. 1. A bölcsőde általános működési elvei:

- Nyitottság
- Együttműködés
- Titoktartási kötelezettség

II. 2. Területi ellátói kötelezettség:

Az Önkormányzati rendelet által meghatározottak szerint.

II. 3. Bölcsődei felvétel:

- Kalocsa Város Önkormányzatának a gyermekvédelmi ellátásról szóló módosított 17/2006. (XII. 12.) 1. rendelete szerint.
- A családsegítő szolgálat munkatársai, a védőnő és a gyermekorvos javaslatot tehet a gyerek felvételére vonatkozóan.
- Térítési díjmegállapítás:
 - A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény.
 - A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások intézményi térítési díjáról szóló módosított 17/2005. (IX. 28.) ö. számú rendelet szerint.

III. A bölcsőde kapcsolatai

A bölcsődei gondozás-nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Tevékenységét a vonatkozó gyermeki és szülői jogok és kötelességek figyelembe vételével végzi. A bölcsőde kapcsolata a bölcsődei hálózaton belül ennek fontos intézménye szakmai központja a regionális módszertani bölcsőde.

III. 1. Bölcsőde és Óvoda kapcsolata:

A két intézmény közötti átmenet a gyermekek számára zökkenő mentesebbé válik azáltal, ha az intézmények ismerik egymás munkáját.

A bölcsőde egymás kompetenciahatárainak kölcsönös tiszteletben tartásával együttműködik mindazokkal, akik a családokkal kapcsolatba kerülhetnek.

- Gyermekjóléti Szolgálat
- Védőnői Szolgálat
- Házi gyermekorvosi Szolgálat
- Nevelési tanácsadó
- Családsegítő központ
- korai fejlesztés szakemberei
- Gyermekvédelmi Szakellátás
- Gyámhatóság

III. 2. Bölcsőde ↔ Óvoda ↔ Bölcsőde:

Három szinten:

1. Szülői értekezlet tagóvodavezetők bevonásával a bölcsődében.
2. Óvónők bölcsődei látogatása.
3. Bölcsődei gondozónő a gyermek és a szülő közös óvoda látogatása.

Ezáltal erősítjük meg a város óvodái és bölcsődéje közötti szakmai kapcsolatot.

IV. Az ellátások igénybevételének módja

A bölcsődei ellátás igénybevételének módja:

Amikor a szülők eldöntik, hogy gyermeküket bölcsődébe szeretnék adni, felkeresik az intézmény vezetőjét és személyes beszélgetés alapján egyeztetik az ideális időpontot a gyermek bölcsődei felvételéről, ekkor kap tájékoztatást a felvétel feltételeiről. A szülőket a felvétel eredményéről írásban tájékoztatjuk. A bölcsődei ellátás kezdetétől számított 15 napon belül az intézményvezető a 259/2002. (XII. 18.) sz. kormányrendelet 13. § (1) bekezdése alapján megállapodást köt a gyermek törvényes képviselőjével. Ezután keresik fel a helyi szakmai vezetőt, aki kitölti a felvételhez szükséges dokumentációt, ismerteti a szakmai munkát. A gyermekek csoportba való beosztásáról a bölcsőde szakmai vezetője dönt. A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően szervezzük a csoportokat.

A bölcsődében egésznapos, teljes ellátás vehető igénybe, ami négyszeri étkezést tartalmaz, melyért térítési díjat kell fizetni.

V. A bölcsődei gondozás-nevelés alapelvei

- **A családi nevelés elsődlegességének tisztelete:**
A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva részt vesz a gyermekek gondozásában, nevelésében, illetve a családi nevelés hiányosságainak kompenzálásában, korrigálásában. A szülők számára lehetővé tesszük a tevékeny bekapcsolódást a bölcsőde életébe.
- **A gyermeki személyiség tiszteletének elve:**
A bölcsődei nevelés-gondozás érték közvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, kompetenciáinak fejlesztésére irányul, az alapvető emberi, szabadságjogok tiszteletben tartásával.
- **A nevelés és gondozás egységének elve:**
A nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkot. A gondozás minden helyzetében nevelés is folyik.
- **Az egyéni bánásmód elve:**
Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek érezzék a róluk gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől.

- **A biztonság és a stabilitás elve:**
A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékoztatói lehetőséget, stabilitás, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyerek biztonságérzetét.
A gyerek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatás a segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását.
- **Az aktivitás és önállóság segítésének elve:**
A gyermek felé irányuló szeretet, elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat. A biztonságos és tevékenységre motiváló személyi és tárgyi környezet megteremtése a bölcsődei nevelés-gondozás egyik kiemelt feladata.
- **Az egységes nevelő hatások elve:**
A nevelés érték közvetítés és értékteremtés egyben. A gyermekekkel foglalkozó felnőttek egyetértésnek az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék.

VI. A bölcsődei gondozás-nevelés feladatai

A bölcsődei nevelés-gondozás feladata a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátása 20 hetes – 3 éves korig (illetve 6 éves korig SNI, korai fejlesztés). A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeik enyhítésére törekvés.

- **Az egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása:**
 - Egészséges és biztonságos környezet megteremtése, harmonikus testi és lelki fejlődés támogatása.
 - A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése.
 - Egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakulásának segítése (a testi-lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend – ezen belül: étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, pihenés, levegőzés, játék, mozgás).
 - Szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.
- **Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése:**
 - Derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, illetve csökkentése, a gyerekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában.
 - A gondozónő-gyerek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése.
 - Az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az éntudat egészséges fejlődésének segítése.
 - A bizalom és elfogadásra alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése.
 - Lehetőségteremtés a gondozónővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére az énérvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a gyerek fejlődését.

- A kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása).
 - A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi és/vagy mozgássérült, a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelés-gondozása speciális többlet-törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával.
- **A megismerési folyamatok fejlődésének segítése:**
- A gyerekek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása.
 - Az önálló aktivitás és kreativitás támogatása.
 - Ismeretnyújtás.
 - A gyermek tevékenységének támogató – bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése.
 - A gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása.
 - Aktív, nyugodt játékhoz szükséges hely, idő és eszköz biztosítása.

VII. A bölcsődei gondozás-nevelés tárgyi feltételei

A gyermekek és szülők fogadásának tárgyi feltételei:

- 1 gondozási egységen belül 1 átadóhelyiség (faliújsággal, hirdetőtáblával),
- az öltözködéshez szükséges szekrényekkel, gyermekvédelmi padokkal,
- a gyermekek ruházata külön jellel és névvel ellátott szekrényben tárolható.

A fürdőszobai gondozás tárgyi feltételei:

- a fürdőszoba és a játszószoza kapcsolódik egymáshoz,
- könnyen tisztítható, csúszásmentes padozat,
- hideg-meleg vízzel való ellátottság,
- a gondozás folyamatosságához célszerűen elhelyezett eszközök,
- gyermekmagasságban elhelyezett és gyermekméretű eszközök az önállóság gyakorlásához (pohár, törölköző, fésű, gyermekszék, egész alakot mutató tükör).

A kisgyermek étkeztetés tárgyi feltételei:

- a felvett gyermeklétszámnak a gyermekek méreteinek megfelelő, jó minőségű asztalok, székek,
- könnyen tisztítható padozat az asztalok alatt,
- saját hely biztosítása (ülérend),
- megfelelő mennyiségű, minőségű eszközök az étkezéshez – fedeles szeméttároló.

Az altatás tárgyi feltételei:

- saját ágy a nyugodt alváshoz,
- biztonságos állandó hely,
- jó minőségű gyermekágyak,
- az ágyak megfelelő tárolása altatási időn kívül,
- jellel ellátott jó minőségű ágynemű.

A kert, az udvar tárgyi feltételei:

- bőséges hely a nagymozgásokhoz,
- szabványnak megfelelő homokozó,
- jó minőségű, gondozott homok,
- a füves és betonozott részek megfelelő aránya.

A játék, tapasztalatszerzés tárgyi feltételei:

- a gyermekek számára stabilan, elérhetően elhelyezett bútorzat az önálló szabad játékhoz,
- a csendes vagy aktív játszásra elkülönített területek,
- berendezési eszközök a nyugodt pihenéshez,
- pedagógiailag értékes, jó minőségű játékok, csoportlétszámnak és a gyermekek életkorának megfelelően,
- játékszerek minden tevékenységi formához,
- vásárolt vagy házi készítésű hangszerek, bábok
- alkotó tevékenységhez megfelelő magasságban elhelyezett eszközök (gyurma, színező, festék stb.),
- nagyméretű firkafal,
- a kognitív képességek fejlesztéséhez logikai játékok.

A gondozónők ülőhelyéről jól belátható a szoba minden területe. A gyermekek érdeklődését a játékok havi cserélésével, válogatásokkal tudjuk fenntartani.

Mindig az évszakhoz, ünnephez kapcsolódó ízléses, mértékletes díszítést tartjuk szem előtt. A gyermekek által készített alkotásokat gyermekmagasságban függesztjük ki.

VIII. A bölcsődei élet megszervezésének elvei

- Kapcsolattartás a szülőkkel:

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Elengedhetetlen feltétel a szülők és a gondozónők közötti partneri kapcsolat kialakulása. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, segítve ezzel a gondozónőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált egyéni bánásmód kialakításában. A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség. A tájékoztatás mindig személyes hangvétellű, az érintettek személyiség jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció. A kapcsolattartásnak több formája van:

- beszélgetések érkezéskor és hazamenetelkor,
- családlátogatás,
- üzenőfüzet,
- szülői értekezletek és szülőcsoportos beszélgetések,
- hirdetőtábla,
- nyíltnapok,
- írásos tájékoztatás (házirend, étrend, befizetések napja, gyermekjogok, a szülők jogai, érdekképviselői fórum),
- időpont egyeztetés utáni egyéni beszélgetés,
- szervezett programok.

- **Családlátogatás:**
Célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a gyermeknek és a szülőknek otthoni környezetben való megismerése.
Az első családlátogatásra a gyermek saját gondozónője megy a beszoktatás megkezdése előtt, előzetes időpont egyeztetés alapján. Fontosnak tartjuk, hogy a család kívánságait mindenekfelett tisztában kell tartani (a családlátogatás előli elzárkózást is).
- **Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás:**
Előnye: a családdal való együttműködés szerepének hangsúlyozása. A szülők jelenléte biztosságot nyújt a kisgyermeknek és megkönnyíti az új környezetbe való beilleszkedést. A gondozónő és a kisgyermek között kialakuló érzelmi kötődés is hozzájárul a kisgyermek új környezethez való alkalmazkodásához. Megkönnyíti a beilleszkedést, mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz-reakciók súlyosságát, időbeni elhúzódását. A gondozónő a szülőtől fokozatosan veszi át a kisgyermek ellátását.
- **„Saját gondozónő”-rendszer:**
A „saját gondozónő”-rendszer a személyi állandóság elvén alapszik.
A „saját gondozónő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás egész ideje alatt ő a gondozónője (felmenőrendszer). Az ún. „ölelkezési időben”, amikor mindkét gondozónő jelen van a csoportban, a gondozónő idejét a „saját” gyermekei gondozására-nevelésére fordítja, ezáltal több figyelem jut minden kisgyermekre, jobban megismeri egyéni szokásait, igényeit.
- **Gyermekcsoportok szervezése:**
A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabály határozza meg [15/1998. (IV. 30.) NM. rendelet 40. § (2).]. Szakmailag magasabb létszám nem fogadható el, mivel több a konfliktus, megterhelőbb az alkalmazkodás a gyermekek számára és kevesebb a lehetőség az egyéni bánásmódra.

IX. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei

A gondozás (a gyermek testi szükségleteinek kielégítése) és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei. A bölcsődei élet legyen élvezetes, motiváló és kielégítő tanulási élményeket biztosító, társas közegben zajló, interakciót ösztönző. Mindehhez biztosítanunk kell a nevelés-gondozáshoz elengedhetetlen személyi feltételeket, és a megfelelő tárgyi környezetet. Valamennyi élethelyzet alakításának módszertani alapja a gyermek pozitív önértékelésének erősítése és a különböző faji, kulturális, vallási, nyelvi, nemi valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek tiszteletének kialakítása.

X. A gondozás célja

A gondozás elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése, bensőséges interakciós helyzet gondozónő és gyermek között. A szocializálódás kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek már csecsemőkortól kezdve aktívan részt vehessen a gondozási műveleteknél. A gondozónőnek biztosítania kell a testközelséget, amely érzelmi, fizikai biztosságot nyújt. A gyermek próbálkozásait a felnőtt dicsérettel, megerősítéssel jutalmazza. A feltétel nélküli elfogadás gyakran érintéssel, simogatással, dicsérő szavakkal fejezik ki a gondozónő. Az együttműködési kedvet növeli ezzel. Szavakba foglalja a beszélni nem tudó kisgyermek érzelmeit, jelzéseit. Minden tevékenységhez elegendő idő biztosítása szükséges, mivel a gyermek számára hosszú gyakorlást igényel az új szokások megismerése.

A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése a gondozónőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önfogadásra, személyiség fejlődésére. A gondozónők tiszteletben tartják a gyermek kompetenciáját, engedik, hogy beleszóljanak a velük kapcsolatos eseményekbe, figyelembe veszik „döntéseiket”.

A gyermekek érdeklődő kérdéseire a gondozónők kielégítő magyarázatot adnak. Minden gyermek felé figyelemmel fordulnak, nem lehet elhanyagolt gyermek. Fontos a feltétel nélküli elfogadás, a gondozónő részéről.

A gondozónő verbális és nonverbális kommunikációja összhangban van, hiteles személy a gyermek és a szülő számára is.

A gondozás jelentős mértékben befolyásolja a szokás-kialakítást és az önállósodást.

XI. Játék

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, érzelmi, értelmi és szociális fejlődést.

A gondozónő a játék feltételeinek biztosításával és nevelői magatartásával támogatja a nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. Szerepet vállal a játékban, helyzettől függően kezdeményez, ötleteivel, javaslataival színesíti a játék tartalmát.

A társas kapcsolatok fejlődésére is a játék nyújt elsősorban lehetőséget. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára. A társak viselkedése mintát nyújt segítve a szociális képességek fejlődését.

Fontos a megfelelően kiválasztott játékszerek, a lehető leghosszabb játékidő és a nyugodt, biztonságos, derült légkör biztosítása.

XI. 1. A nyugodt játék feltételei:

- az öntevékenység és a szabadválasztás lehetőségének biztosítása,
- a gyermek fejlődésének és kreativitásának támogatása,
- a felnőtt odafigyelése, elismerése, ösztönzése, sok dicséret és ha igényli a gyermek, akkor az együttjátszás szükségessége,
- a felnőtt állandósága,
- fontos a szoba berendezése,
- játékok elhelyezése a gyermekek életkorának megfelelő fajtájú és mennyiségű legyen,
- a játék mindig örömet szerző tevékenység (ezt a gondozónő biztosítja),
- a játszó gyermek mindig aktívan részt vesz a cselekvésben,
- a játék belsőleg motivált, spontán és önkéntes.

XI. 2. Játékkészlet:

Két szempontot kell figyelembe venni:

1. Egészségügyi szempont (könnyen tisztítható, fertőtleníthető legyen, balesetet ne okozzon)
2. Pedagógiai szempont (minden tevékenységformához legyenek megfelelő játékszerek, élénk figyelemfelkeltő szín, különböző forma és nagyság több fajta tevékenységre felhasználható, más nemzetek szokásait tükröző)

Fontos a játék választásánál a nemek közötti egyenlőség elvének betartása.

XI. 3. Játékok elhelyezése:

- nyitott játékpulcon,
- tárolóedényekben (kosarak, vödrök),
- gondozónő által elérhető pulcon (felügyeletet igénylő játékok).

Pihenősarok legyen minden szobában a gyermekheverőn kívül, szőnyeg, földön is elhelyezhető párnák, pihenésre alkalmas kuckó, ahol a kisgyermek pihenhet.

XI. 4. Mondóka, ének szerepe a bölcsődei életben:

- Pozitív érzelmeket keltenek a felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, énekek.
- A zenehallgatás érzelmi biztonságot nyújt és hozzájárul a kisgyermek lelki egészségéhez.
- Népi mondókák, népdalok, gyermekdalok, zeneművek formálják az esztétikai és a zenei ízlést.
- Segítik a hagyományok megismerését pozitív érzelmeket váltanak ki, fejlesztik a gyermek személyiségét.

XI. 5. Vers, mese:

- Mindkettő nagy hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi és szociális fejlődésére.
- A versnek elsősorban a ritmusa hat a gyermek személyiségére, a mesének pedig érzelmeken keresztül a tartalma hat a személyiségfejlődésre.
- Gazdagodik szókincse.
- A bölcsődében a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van.

XI. 6. Alkotótevékenység:

- Nem az eredmény a lényeg, maga a tevékenység okozza örömet.
- Lehetőség van általa az érzelmek feldolgozására, kifejezésére, önkifejezésre.
- A gondozónő feladata a feltételek biztosítása, technikák megmutatása, segítségadás, alkotókedv fenntartása és az alkotások elismerése.

XI. 7. Egyéb tevékenységek:

- Egymásról és a környezet szépségéről való gondoskodás (gyümölcsnap előkészítése, viráglocsolás stb.).
- Lényeges az önkéntesség, a tanulási lehetőség, az együttműködés, a feladatok megosztása, a műveletsorhoz igazodással való próbálkozás.
- Egyes tevékenységek fejlesztik az ízlést, az esztétikum iránti igényességet, a mások felé fordulást, mások igényeinek figyelembevételét.

XII. Egészséges életmódra nevelés és mozgásfejlesztés

Bölcsődénkben nagy hangsúlyt fektetünk az egészséges életmódra nevelésre és a mozgásfejlesztésre.

Egészségnevelésünk célja fizikailag fejlett, magabiztos és életvidám személyiségek formálása.

A betegségek megelőzése érdekében a higiénés szabályok betartása mellett szükséges a megfelelő időtartamú szabadlevegőn való tartózkodás, mind játék mind alvás formájában. Továbbiakban a megfelelő étrendet, vitaminellátást, a fejlődéshez szükséges tápanyagok bevitelét, folyadékpótlást biztosítjuk. Céljaink közé tartozik még a minél több mozgás lehetőségének biztosítása (játékos torna, séta stb.). Jól tudjuk, hogy a gyermekek életeleme a mozgás és a játék, az egészséges gyermek spontán is, állandóan és élénken mozog.

XII. 1. Egészséges táplálkozás:

A korszerű és egészséges táplálkozás az egészséges életmód fontos része. A szervezet számára szükséges anyagok felvétele és feldolgozása. A táplálék létfontosságú tápanyagokat (fehérjék, szénhidrátok, zsírok, ásványi anyagok, víz) kell, hogy tartalmazzon, és a szervezet számára szükségtelen vagy fel nem használható anyagokat is tartalmaz (ezeket a szervezet az emésztés és anyagcsere közben, mint salakot kiküszöböli).

A bölcsődei ételmezés során az előírt korszerű táplálási elveket figyelembe kell venni az **étlap összeállításakor**:

- mennyiségileg elegendő és minőségileg helyes összetételű legyen,
- biztonságos, a higiénés követelményeknek megfelelően,
- a legkorszerűbb konyhatechnikai eljárásokkal elkészített és élvezhető legyen.

A gyermekeknek és a bölcsődében dolgozó felnőtteknek külön étlap szerint kell főzni.

A bölcsőde orvosának feladata, hogy nyomon kövesse, értékelje a gyermekek táplálását.

Csecsemőtáplálás:

Mivel 20 hetes kortól vesszük fel a kisgyermeket - ez az időszak egybe esik az elválasztási időszak kezdetével -, a tápszer és a csecsemő egyéb ételei elkészítéséhez a konyhán belül külön elkülönített részt kell biztosítani. Nálunk külön tejkonyha áll rendelkezésre.

Kisgyermektáplálás:

Az egy éves kor feletti korcsoportok táplálkozásában, illetve a bölcsődés étkeztetésben a 67/2007. (VII. 10.) GKM – EüM – FVM – SZMM a vendéglátó termékek előállításának feltételeiről szóló rendelet és mellékletei az irányadóak. ezen kívül a 68/2007. (VII. 26.) FVM – EüM – SZMM rendelet – az élelmiszer előállítás és forgalomba hozatal egyes élelmiszer-higiéniai feltételeiről és az élelmiszerek hatósági ellenőrzéséről – szabályozza a bölcsődei konyhákra vonatkozó feltételeket.

A bölcsődénkben helyileg történik az ételek elkészítése, saját főzőkonyhával rendelkezünk. Viszont a nyersanyagot a „Központi Konyhák” vezetője (aki egyben az ételmezésvezető is) szállítja a bölcsődébe. Az ő feladata a nyersanyagok beszerzése, étlapszerkesztés a bölcsőde orvosával. A szakácsot minden esetben ő bízza meg és felügyeli munkáját.

A főzőkonyha a HACCP előírásainak megfelelően működik. Változatos elkészítési módokat alkalmaz a szakácsnő, előnyben részesítve a párolást, fóliában sütést. Naponta szerepel az étlapon a zöldség, gyümölcs, ügyelnek a só használatára. A konyhai dolgozó napi rendszerességgel vezeti a HACCP előírás szerinti feljegyzéseket.

Az étkeztetésért térítési díjat fizetnek a szülők, mely jelenleg 350 Ft / nap. A kedvezményes étkeztetés 50%-os, azaz 3 vagy több gyermekes családoknál érvényesül.

A bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek intézményi térítési díját (gyermekétkeztetés) a fenntartó, Kalocsa város Önkormányzata, közgyűlési rendeletében évente szabályozza.

Nálunk biztosított a napi négyszeri étkeztetés és ezzel az ajánlott napi energia és tápanyagtartalom 75%-a biztosítva van. Étrendünk mindig változatos, idényszerűség figyelembe vétele mellett készül.

A bölcsődevezető és a gondozónők minden étkezés előtt, illetőleg a tálalás megkezdése előtt érzékszervileg ellenőrzik.

Lehetőségünk van biztosítani az ételallergiás kisgyermek számára a megfelelő diétás étkeztetést.

XII. 2. Mozgás:

Jean Ayres megfogalmazása szerint:

„...a gyermekben leküzdhetetlen vágy él az iránt, hogy cselekedhessen és növekedhessen,” hogy „ott rejlik benn a készítés az érés, a normális szenzomotoros fejlődés és kifejlődés iránt...”

Bölcsődénk fontos nevelési feladata a gyermekek mozgásának fejlesztése és a testnevelés. Mindennap törekszünk arra, hogy délelőtt és délután is játékos formában bevonjuk gyermekeinket egy-egy közös mondókával kísért „testnevelésbe”. Lehetőség szerint ezeket a gyakorlatokat igyekszünk a szabadba végezni. Ha az időjárás nem megfelelő, akkor csoportszobában, nyitott ablak mellett vagy a tornaszobában végzik.

Szabad mozgás feltételei:

- elegendő hely és idő biztosítása,
- korcsoportnak megfelelő játékeszközök,
- kényelmes öltözék.

A mozgásfejlesztés gondozónői nevelő feladata: a gyermek mozgásos játéktevékenysége felnőtt felügyelete mellett, megfelelő játékterek és játékszerek biztosításával.

A játékos sporttevékenység pszichológiai alapja a sikerre, az örömet adó teljesítményre való törekvés. **Ezek alapelvei:**

1. Különböző gyermekek különböző fiziológiai sajátosságainak figyelembe vétele (egyénre szabott torna).
2. Az egészség károsodása nélkül, fokozatos terhelés minél több szerv megmozgatásával.

Kialakítandó személyiség jegyek és képességek: erő, ügyesség, önállóság, akaratérő, önbizalom.

Már csecsemő- és kisgyermekkorban a mozgás alapvető formái kialakulnak. Mozgásigényük rendkívül nagy, éppen ezért biztosítanunk kell minél nagyobb mozgásteret és a mozgásfejlesztő játékokat, melyek használata során gyakorolják a gyermekek az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, összerendezettebbé, harmonikussá válik mozgásuk. Fontos szempont, hogy a veszélyforrásokat kiküszöböljük.

Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre pl. hempergő, elkerített szobasarok.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, udvaron, teraszon több lehetőség adott, mint szobában. A szobai játékok sokféleségük folytán a kéz finommozgását és a nagymozgásokat is fejlesztik. A szobában is szükségesek a nagymozgásos játékok is.

A csoportszobában funkció szerint csoportosítjuk a játékokat, így pl. a nagymozgásos játékhöz szükséges helyet biztosítjuk.

XII. 3. Az egészséges életmódra nevelésnél kidolgozott programunkban fontosnak tartjuk megemlíteni a következőket:

- játékos „testnevelés” kislétszámban fejlesztőeszközökkel,
- levegőztetés fontossága naponta (napsugárzás),
- szájhygiéna,
- helyes szokáskialakítás a gondozás fontos területein, szocializálódás segítése,
- önfeledt, aktívan játszó gyermekcsoport „kialakítása”, ezzel segítjük a kreatív fejlődésüket, gazdagítjuk élmény és fantáziavilágukat, az esztétikum iránti érzékenységük felébresztése és koruknak megfelelő szinten tartása.

Gondozó, nevelő munkánk során arra törekszünk, hogy a gondjainkra bízott gyermekekből a körülölelő világra nyitott, érdeklődő, fogékony, önállóan gondolkodni tudó emberek váljanak. Ezen tulajdonságok megszerzése közben sajátíthatják el a társadalmi együttélés alapvető szabályait, mely a későbbiekben segíti a társadalomba való beilleszkedésüket.

Az élet első éveiben ezt csak az egyéni fejlődési ütemükhöz igazodó fejlesztéssel lehet elérni.

XII. 4. Tanulás:

A bölcsődében teljesítményelváráshoz kötött erőltetett ismeretgyarapításnak helye nincs. A tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük, minden olyan tapasztalat és információszerzési folyamat tanulás, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben vagy a gondolkodásban. A tanulás tevékenységbeágyazottan történik, ennek irányítója a személyes kíváncsiság, érdeklődés.

Bölcsődei színterei a természetes élethelyzetek, a gondozás és a játék, az együttes tevékenység, kommunikáció.

A tanulás formái: utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, szokáskialakítás, gondozónő-gyermek interakciókból származó ismeretszerzés.

XIII. Hagyományok, ünnepek, rendezvények

Bölcsődénkben

- közösen ünnepeljük a gyermekek születésnapját, névnapját, a gondozónők kis figyelmességgel készülnek, a szülők pedig finomsággal lepik meg a gyermekeket,
- a Mikulás minden évben ellátogat hozzánk (nyílt nap keretében szülők, nagyszülők, gyermekek és gondozónők együtt töltenek egy közös délutánt),
- Adventi készülődés,
- február hónapban farsangolás,
- minden évben közösen várjuk a nyusztit, ezzel kapcsolatos mondókák, énekek gyakorlásával,
- május első vasárnapja előtti pénteken Anyák napi ünnepség (gyermekek által készített apró ajándékkal lepjük meg az édesanyákat)
- május utolsó vasárnapja előtti pénteken gyermeknapi rendezvénysorozat (ez egész napos program)
- egészségügyi rendezvényünk.

Szervezett programok:

- szülői értekezlet,
- szülő csoportos beszélgetések,
- gyermekorvos által tartott előadások.

XIV. A gondozói-nevelői munkánk célkitűzése

A családi élet erősítése, a gyermekek kompetens viselkedésének kialakítása, zavartalan, kiegyensúlyozott testi – lelki és az egészséges, harmonikus érzelmi, értelmi fejlődés kibontakoztatásához a lehetőség biztosítása úgy, hogy szeretettel, alázattal emberi méltóságát tiszteletben tartva közeledünk a ránk bízott gyermekek felé, hangsúlyozva a bölcsőde elsődleges gondozó – nevelő szerepét.

Törekszünk a családokkal aktívan együttműködni, őket támogatva részt venni a gyermekek személyiségének formálásában. Ezért olyan légkör kialakítására törekszünk, amelyben még több figyelmet tudunk szentelni a gyermekek egyéniségének, a családok támogatásának.

Ugyanakkor szem előtt kívánjuk tartani a családi hangulatú bölcsődei légkör megteremtését, ahol nemcsak a gyermekek, hanem az őket gondozó felnőttek is jól érzik magukat és sajátjuknak tartják és vallják munkahelyüket.

A szolgáltató és az igénybe vevő közötti kapcsolattartás módja az alap ellátásban:

Az ellátást igénybe vevővel történhet a kapcsolattartás az intézmény irodahelyiségében illetve telefon igénybevételel, vagy írásban úgy, hogy minden az intézménnyel és az ellátást igénybe vevővel kapcsolatos megállapodásról, értesítésről, térítési díj felülvizsgálatról, az esetleges térítési díj fizetésének elmulasztásáról írásos dokumentáció készül, melynek egy példányát az ellátást igénybe vevő (törvényes képviselője) megkapja.

Ezen felül üzenetátadás történhet az intézmény integrált egységeiben történő meghagyással.

A megkeresést az intézmény munkatársa az átadófüzetben, valamint az iktatókönyvben regisztrálja.

Kapcsolattartás a bölcsődei ellátás esetében:

- Beiratkozás idején személyes beszélgetés, tájékoztatás
- Családlátogatás
- Szülői értekezlet, bővebb tájékoztatás
- Szülővel történő fokozatos beszoktatás
- Egyéni bánásmód – gondozás

Kapcsolat a napirend szervezésével:

- Üzenő füzet vezetése folyamatosan
- Fogadóórák rendszeresen, megjelölt időpontban
- Nyílt napok szervezése
- Közös, szervezett programok.

XV. A fejlődés leggyakoribb jellemzői a bölcsődéskor végére

Gondozó, nevelő munkánk során arra törekszünk, hogy a gondjainkra bízott gyermekekből a körülölelő világra nyitott, érdeklődő, fogékony, önállóan gondolkodni tudó emberek váljanak. Ezen tulajdonságok megszerzése közben sajátítják el a társadalmi együttélés alapvető szabályait, mely a későbbiekben segíti a társadalomba való beilleszkedésüket.

Az élet első éveiben ezt csak az egyén fejlődési ütemükhöz igazodó fejlesztéssel lehet elérni.

- Sok területen önállóvá válik a gyermek (étkezés, öltözködés, tisztálkodás).
- Környezetében jól tájékozódik, ismeri a napi eseményeket, a csoportokban kialakított szabályokat, ezekhez megfelelően, erőfeszítés nélkül tud alkalmazkodni.
- Gazdag szókincse van, a felnőttekkel való kapcsolatfelvétel beszéd útján történik.
- Szobatisztává válik.
- Egyéni fejlődésmenetét figyelembe véve játéka korának megfelelő szintet mutat.
- Társas kapcsolatai kialakulóban van.
- Mind a szülő, mind a gondozónő véleménye szerint óvodaéretté válik.

XVI. Az intézmény szervezetére vonatkozó szakmai – szervezeti információk

A bölcsőde a Kalocsa és Környéke Óvodáival integráltan működik.

Neve:

Kalocsa és Környéke Társult Óvodája, Bölcsődéje
6300 Kalocsa, Kunszt J. u. 10.

Az intézményvezető neve: KATUS GYÖRGYNÉ

A munkáltatói jogokat az intézményen belül az intézmény vezetője gyakorolja.

Az intézményvezetőt a Bölcsődében a szakmai vezető helyettesíti.

A szakmai vezető neve: ILLÉS TIBORNÉ

Végzettsége: Csecsemő – és kisgyermeknevelő – gondozónő.
Gyógypedagógiai asszisztens

Az intézmény működéséről az önkormányzat képviselő – testületét, mint fenntartót éves beszámolójában az intézményvezető tájékoztatja.

XVII. Legitimáció

A gondozónői testület elfogadta (jegyzőkönyv az iktatóban)

Dátum:.....

Egyetértését nyilvánította: SZMK vezetőség (jegyzőkönyv az iktatóban)

Dátum:.....

Aláírás:.....

Jóváhagyta: Kalocsa, Dunaszentbenedek, Homokmégy, Öregcsertő, Szakmár, Újtelek,
Uzód Képviselő Testülete

Dátum:.....

Aláírás:.....